

Forarbejder til den nye danske Straffelov.

Carl Torp: Betænkning angaaende de af den under 11/8 1905 nedsatte Straffelovskommission udarbejdede Forslag indeholdende Udkast til Love vedrørende den borgerlige Straffelovgivning med Motiver. Almindelig Del.

Af Aug. Goll.

»Straf er vel et af Samfundets Retsmidler mod Forbrydelsen, men det er ingenlunde det eneste og end ikke det vigtigste« — denne fra international kriminalistisk Forenings Program velkendte Ledesætning kunde paa en vis Maade staa som Motto over det af Professor Torp udarbejdede Lovudkast*).

Allerede Titlen bærer Vidnesbyrd om Principet: »Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser« — ikke Straffelov for saadanne Forbrydelser, eller almindelig borgerlig Straffelov, som Loven af 1866 og Kommissionsudkastet af 1912 kalder sig**). T. U. vil ved sin Benævnelse dels klarlægge, at man ikke indskrænker sig til alene at behandle den Følge af Forbrydelsen, som Straffen betegner, men ogsaa medtager adskillige andre »Retsfølger«, dels og navnlig slaa fast, at der ingen Væsensforskel er mellem hin Følge og disse, men at det kun beror paa Hensigtsmæssighedshensyn, hvad der skal vælges. Formaalet er det samme: Samfundets bedst mulige Betryggelse mod Forbrydelserne. I Modsætning til den gældende Straffelovs paa Gengældelsesteorien byggede skarpe Sondring mellem Straffen paa den ene Side som udgøren-

*) I det følgende betegnet som T. U.

***) I det følgende betegnet som K. U.

de den eneste eller i hvert Fald væsentligste »Retsfølge« af Forbrydelsen og alle andre Sikkerhedsforanstaltninger paa den anden Side, hvis Gennemførelse lægges i Administrationens Haand, slaas der i T. U. allerede i Titlen til Lyd for, at denne Sondring bør bortfalde.

I Overensstemmelse hermed er T. U. Kap. 6: »Straf og andre Retsfølger af den straffbare Handling« affattet. Dette Kap., der alene indeholder de 44 af den alm. Dels 96 Paragraffer, giver i §§ 31—51 Bestemmelser om Strafarterne, medens de øvrige Paragraffer omhandler de andre Retsfølger.

Strafarterne er kun 3: Arbejdsfængsel, simpelt Fængsel og Bøde. Stroget er saaledes Dødsstraffen, Forbedringshus- og Tugthusstraf, Modsætningen mellem disse Straffe og Fængsel paa sædvanlig Fangekost, endvidere Fængsel paa Vand og Brød, Statsfængsel og Tvangsarbejdsstraf.

Arbejdsfængsel idømmes paa Livstid eller paa Tid, ikke under 2 Maaneder og ikke over 16 Aar. Det udslaas i Statsanstalter, Kvinder og Mænd hver i sin Anstalt eller Anstaltsafdeling. Hermed er altsaa den gældende og i K. U. § 17 2. Stk. opretholdt Ordning, at Straf af Arbejdsfængsel i kortere Tid (5: Fængsel paa sædvanlig Fangekost) udstaas i kommunale Anstalter, bortfaldet og en Revolution af vort hele Fængselssystem indvarslet. Helt udrydde disse Anstalter er dog ikke Tanken i T. U. For Straffe indtil 6 Maaneder er det ikke udelukket, at Fuldbrydelse kan ske i mindre Anstalter, men de maa, hvis de ikke tilhører Staten, dog staa under dennes Styre. Hvorledes denne Tvedeling indenfor de kommunale Arrester, der jo ogsaa efter T. U. skal beholde Varefængtsfanger og de til Straf af simpelt Fængsel domte Personer, skal gennemføres, angives ikke i Udkastet. Vanskelighederne er indlysende, og de vil antageligt, hvis man ikke resignerer og nøjes med den i K. U. foreslaaede Ordning, før eller senere føre til Statsanstalter for al Udtaaelse af Arbejdsfængsel, hvilket ganske sikkert ogsaa er det rigtige — om end

i Gennemførelsen særdeles kostbare — Princip. — Foruden den Deling mellem Anstalterne, som herved er antydet, hjemler Udk. en anden, idet Personer under 18 Aar skal og Personer mellem 18 og 23 regelmæssigt bør udstaa Straffen i en særlig for unge Personer beregnet Anstalt, eller, for saa vidt angaar Kvinder, Anstaltsafdeling. At man i Betragtning af den vidtstrakte Anvendelse af Arbejdsfængsel, som Udkastet hjemler, — det er saaledes Normalstraf for alle Berigelsesforbrydelser — skulde kunne nøjes med én Anstalt særlig for unge Mandspersoner mellem 18—23 Aar, kan næppe forventes. Nyborganstalten vilde sikkert snart faa Aflæggere i de forskellige Landsdele efter T. U.'s Ikrafttræden.

Om U d s t a a e l s e af Arbejdsfængsel gives Bestemmelser i §§ 33—44. Ordningen er idet væsentlige som i Strafanstalterne nu: Fangedragt, Spisereglement, tvunget Arbejde (ikke under 9, ikke over 11 Timer dagl.), hvoraf Udbyttet tilfalder Staten, dog at Fangen som Belønning faar et mindre Beløb, der kan fortabes som Disciplinærstraf til Erstatning for forsættlig eller ved grov Uagtsomhed forvoldt Skade under Straffens Udstaaelse og til Dækning af Omkostninger ved Undvigelse eller Tilbagesendelse under Løsladelse paa Prøve. Straffen fuldbyrdes regelmæssigt i Enrum, naar Straffetiden ikke overstiger 2 Aar; er den over 2, men ikke over 3 Aar, kan Justitsministeren tillade dens Udstaaelse i Enrum i hele denne Tid. Længere Straffe udstaas i Fællesskab, og det samme gælder for de kortere Straffe, naar Fangens Sundhedstilstand gør Straffens Fuldbyrdelse i Enrum utilraadelig, eller det drejer sig om Recidivister, hvis Straf overstiger 3 Maaneder, og som tidligere har udstaaet Arbejdsfængsel i Fællesskab eller mere end 1 Gang har udstaaet saadan Straf i Enrum, deraf 1 Gang i mindst 6 Maaneder; dog kan Justitsministeren tilstede Undtagelser herfra.

Det er altsaa en meget betydelig Reduktion af Cellestraffen, der indføres ved T. U., idet dens normale Maximum bliver 2 Aar mod nu $3\frac{1}{2}$ Aar og i K. U. endog 6 Aar.

Nedsættelsen vil antageligt møde Modstand hos adskillige Fængselsmænd herhjemme, men efter at Kriminalistkongressen i Stockholm 1911 med Sagkundskabens fulde Vægt har udtalt sig imod de meget langvarige Cellestraffe, vil denne Modstand næppe blive uovervindelig.

Iøvrigt er Celleprincippet efter Udkastet heller ikke i Gennemførelsen saa strængt fastholdt som nu: der kan saaledes ved Gudstjeneste, Undervisning, Legemsøvelser og under Gaardtur foretages saadanne Afvigelser derfra, som Hensynet til Fangens Ungdom, høje Alder eller Helbredstilstand gør ønskelige. Paa den anden Side er der for Fællesstraffene hjemlet den Afvigelse, at den første Tredjedel af Straffen i Almindelighed, nemlig naar Fangen ikke tidligere har udstaaet Arbejdsfængsel i Fællesskab, hvorfra dog atter Undtagelse kan gøres, udstaas i Celle, ikke under 3 Maaneder og ikke over 1 Aar. Ikke blot unge Forbrydere, for hvis Vedkommende særlige Regler gælder (jfr. ndfr.), men ogsaa ældre Personer, der for en eller anden grov Forbrydelse første Gang dømmes til Arbejdsfængsel over 2—3 Aar, bør sikkert af humane, fængselstekniske og almindelige pædagogiske Hensyn udstaa en betydelig Kvotadel af samme i Celle, saaledes som i England og i Thyréns Udkast til svensk Straffelov (1916), hvor det i Kap. 2 § 11 ubetinget hedder:

»Frihedsstraf udstaas i Enrum under hele Straffetiden, hvis denne ikke overstiger 3 Aar, og i de første 3 Aar, hvis den er længere.«

Det er et Spørgsmaal, om en tilsvarende Ordning ikke var at foretrække fremfor T. U., saaledes at Reglen blev den samme som i Thyréns Udkast, kun at Maksimalgrænsen sættes til 2 Aar i Stedet for 3 — blot med en Undtagelse for saadanne Recidivister, for hvem Cellestraf overhovedet maa anses uden penitentiær Værdi.

For Fællesfanger gælder iøvrigt efter T. U. det samme glidende System som for Cellefanger, gaaende ud paa, at de, hvor Omstændighederne taler derfor, kan holdes afsondrede i deres Fritid, i Spisetiden, under Gaardtur, Gudstjeneste, Un-

dervisning samt ved Forberedelse til Undervisning. En ny særlig Bestemmelse foreskriver endelig, at Fangerne kan holdes i Enrum en kortere Tid, ikke over 3 Maaneder, før Løsladelsen. Nogen særlig Begrundelse af denne sidste Regel gives ikke i Motiverne.

For alle Straffe af Arbejdsfængsel, der lyder paa 6 Maaneder eller derover, uden Hensyn til om de udstaaes i Celle eller i Fællesskab, gælder et progressivt System med Oprykning i Klasser, afhængig dels af den Tid, Straff fuldbyrdelsen har været, dels af Fangens Flid og Opførsel. Oprykning i en højere Klasse medfører udvidet Adgang til Læsning, Brevveksling, Modtagelse af Besøg og til Benyttelse af Fritiden, større Arbejdspenge og større Frihed til at raade over disse etc. Fællesfangerne inddeles saa vidt muligt i Afdelinger, hvorved navnlig oftere straffede Fanger holdes afsondrede fra andre.

Endvidere er for alle Straffe af Arbejdsfængsel, der lyder paa mindst 9 Maaneder, givet Lovregler for betinget Løsladelse. Spørgsmaalet, om en saadan skal gives, afgøres af Justitsministeriet, men bør finde Sted, naar $\frac{2}{3}$ af Straffetiden er udløbet, dog altid mindst 9 Maaneder, naar Fangens Forhold ikke gør det utilraadeligt, naar Fangen ikke i Løbet af de sidste 5 Aar har været løsladt paa Prøve og naar der er tilsikret Fangen passende Arbejde, eller hans Anbringelse og Underhold paa anden Maade er sikret. Ved Løsladelsen sættes Fangen under Tilsyn gennem en Forening eller en kvalificeret Privatperson, og Løsladelsen knyttes til det Vilkaar, at Fangen fører et arbejdsomt, redeligt og ædrueligt Liv, samt nøjagtigt følger de ham af den tilsynsførende givne Paalæg. Yderligere Vilkaar kan efter Omstændighederne tilføjes. Ogsaa Livsfanger kan paa de anførte Vilkaar løslades paa Prøve, naar de har udstaaet 15 Aars Straffetid. Den betinget løsladte modtager et Pas, der indeholder de for Løsladelsen gældende Vilkaar og en Tilkendegivelse om, at han, hvis disse ikke overholdes, vil blive genindsat til Udstaaelse af den ved

Løsladelsen tilbagestaaende Straf. Straffen anses dog for udstaaet, hvis Beslutning om Genindsættelse — der træffes af Justitsministeriet — ikke er truffet inden 2 Aar fra Løsladelsen, eller, naar den tilbagestaaende Del af Straffen er længere, inden dennes Udløb — for Livsfanger inden 10 Aar fra Løsladelsen.

Hvad angaar Arbejdsfængsel, der fuldbyrdes i en særlig for unge Personer beregnet Anstalt, gælder den Regel, at Fanger holdes i Enrum i saa lang Tid efter Indsættelsen, som Anstaltens Styrelse anser det formaalstjenligt, dog ikke over 1 Aar, i særlige Tilfælde med Justitsministerens Samtykke indtil 2 Aar. Iøvrigt fuldbyrdes Straffen i Fællesskab enten i hele Arbejdstiden eller i en Del af denne, dog at Fanger i indtil 1 Maaned inden Løsladelsen kan holdes i Enrum. Med Hensyn til Adgangen til at modificere den strenge Afsondring eller foretage en delvis Afsondring for Fællesfanger gælder de samme Regler som for andre Fanger. Ved Straffens Fuldbyrdelse lægges særlig Vægt paa Fangers aandelige og legemlige Udvikling gennem Undervisning, Legemsovelser og Udførelse af Friluftsarbejde, samt ved længere Straffe paa hans Uddannelse til et Erhverv, hvorved han efter Løsladelsen kan ernære sig. Om Løsladelse paa Prøve gælder de foran omtalte Forskrifter, dog at en saadan kan finde Sted, naar Halvdel af Straffetiden, og mindst 6 Maaneder, er forløbet. En vigtig og i vor Ret hidtil ukendt Bestemmelse, der anviser denne Strafart en Slags Mellemsstilling mellem Straf og Opdragelsesforanstaltninger, findes i § 43, 6. Stk. Herefter kan Anstaltsledelsen, naar det skønnes, at Straffen ikke har haft den tilsigtede Virkning, 6 Uger før den i Dommen fastsatte Straffetids Udløb, forelægge Spørgsmaalet om Straffens Forlængelse for en for disse Anstalter eller for hver af dem dannet Fængselsret. Denne bestaar af Direktøren for Fængselsvæsenet som Formand, en Dommer og en Person, som deltager i Forsorgsarbejdet for løsladte Fanger. De 2 sidste Medlemmer beskikkes af Justitsmini-

steren for 5 Aar ad Gangen. Denne Ret kan forlænge den idømte Strafs Varighed med indtil det halve, dog ikke med mere end 1 Aar ad Gangen, og ikke ud over det fyldte 30. Aar. — Endelig gives der Adgang til ved Justitsministerens Resolution at overføre Fanger fra en saadan særlig Anstalt til en anden Anstalt (hvorved antageligt menes de almindelige Arbejdsfængsler for ældre Forbrydere), naar det under Straffens Fuldbyrdelse viser sig, at Fangen ikke egner sig til Behandling i en Anstalt af denne Art, samt naar Fangen har fyldt 25 Aar.

S i m p l i t F æ n g s e l idømmes, hvor ikke andet er særlig bestemt, fra 21 Dage — hvilket altsaa ligesom efter norsk Lov bliver det absolutte Minimum for Idømmelse af Frihedsstraf — til 2 Aar. Den udstaaes i de komunale Arresthuse eller for Statsforbrydelser og Duel som custodia honesta i særlige af Justitsministeren bestemte Arrester, i hvilket sidste Tilfælde Straffens Maksimum kan stige til 10 Aar. Straffen udstaaes i Enrum, dog at i de nys nævnte særlige Tilfælde Justitsministeren afgør, om Straffen helt eller delvis skal udstaaes i Enrum. Straff fuldbyrdes foregaar som efter de nugældende Regler, dog med den vigtige Ændring, at Fangen skal bestille noget. Vel er han berettiget til selv at skaffe sig Arbejde, der er foreneligt med Sikkerheden og god Orden i Fængslet — Studenter maa saaledes kunne fortsætte deres Studier, Forfattere og Journalister skrive Bøger og Artikler etc. — men gør de ikke det, eller skønnes det, at den selvvalgte Beskæftigelse kun er et Skalkeskjul for Lediggang, paalægges det dem at udføre et efter deres Dannelsestrin og Livsstilling passende Arbejde i et saadant Omfang, som er nødvendigt til en rimelig Sysselsættelse. Husgærning kan kun paalægges dem, som i deres Frihed driver saadant Erhverv, og kun mod passende Vederlag. Arbejdsudbyttet tilfalder fuldtud Fangen.

D i s c i p l i n æ r s t r a f f e for Fanger, der udstaar deres Straf, er de sædvanlige Berøvelser af legalt hjemlede eller specielt opnaaede Behageligheder, Udelukkelse fra Ar-

bejdsgodtgørelse eller Fortabelse af oplagte Arbejdspenge, samt Hensættelse i Strafcelle uden Arbejde eller med Arbejde uden Arbejdsgodtgørelse i højst 14 Dage for hver Gang, en Forseelse begaas. I sidste Fald kan Straffen skærpes ved haardt Natteleje, Berøvelse af Lys indtil 4 Dage, samt ved Kostindskrænkning indtil 5 Dage. Saadan Straffetid medregnes ikke i den oprindelig idømte Straffetids Forløb. Spændetroje, Lænker o. dsl. maa kun anvendes for at afværge truende Vold, betvinge voldsom Modstand eller forebygge Rømning. Legemlig Revselse kan ikke anvendes.

For Idømmelse af Bøder er foreskrevet den væsentlige Ændring i den gældende Ret, at Bøden vel nu som for fastsættes til et bestemt Beløb, men som Enhed bruges den Skyldiges antagne regelmæssige Indtægt for 1 Dag, og Bøden maa ikke overstige den antagne Indtægt for 90 Dage. Underholdes den Skyldige helt eller delvist af andre, træder i Dagsindtægtens Sted det Beløb, hvortil hans daglige Forbrug skønnes at maatte ansættes. Indtræder der inden Bødens Betaling en væsentlig Forringelse i den bødefældtes Formuesforhold, kan Retten efter hans Paastand ved Kendelse nedsætte Bøden i tilsvarende Forhold. Derimod kan omvendt en Forhøjelse paa Grund af væsentlig Formueforbedring ikke finde Sted. — Retten kan indrømme en Frist af indtil 3 Maaneder til Bødens Betaling eller tilstede, at den afbetales i nærmere bestemte Afdrag i Løbet af 1 Aar. De fastsatte Frister kan forlænges af Politiet, der ogsaa ellers kan tilstede Bødens afdragsvise Betaling. — Betales Bøden ikke, kan den søges inddrevet, naar Politiet skønner, at Inddrivelse er mulig og ikke vil gøre foleligt Skaar i den bødefældtes Livsvilkaar. Bøden kan dog kun kræves betalt i domfældtes Dødsbo eller hos hans Arvinger, hvor dette er særlig hjemlet. Opnaas ikke Betaling paa normal Maade, indtræder Subsidiærstraffen, fastsat af Retten, og bestaar normalt i Arbejdsfængsel. Ved Fastsættelsen af Afsoningsstraffens Varighed skal det iagt-

tages — for at undgaa Fristelsen til at ville tjene ved at afsone fremfor at betale — at 1 Dags Arbejdsfængsel skal svare til et Beløb, som er mindre end den til Grund lagte Dagsindtægt, men som dog ikke maa være under Halvdelen af denne. Afsoningens Varighed maa i intet Tilfælde overstige 180 Dage. — Forinden Afsoningsstraffen fuldbyrdes, bør der saa vidt muligt gives den domfældte, som andrager derom, Lejlighed til at afljone Bøden ved frivilligt Arbejde for Staten, Kommunen eller særlige dertil anerkendte velgørende Institutioner. For at opmuntre disse Institutioner eller Kommunerne til at organisere saadant Arbejde, er det foreskrevet, at det afljente Beløb i slige Tilfælde tilfalder dem selv. — For Bøder fastsatte ved administrative Myndigheders Afgørelse gælder tilsvarende Bestemmelser, saaledes at den paagældende Myndighed træffer de Afgørelser, som ellers træffes af Retten. Opnaas Betaling af en saadan Bøde ikke, fastsætter Retten efter vedkommen- de Myndigheds Begæring en Afsoningsstraf i Overensstem- melse med de nys angivne Regler, dog at Afsoningen i disse Tilfælde sker efter Bestemmelserne om simpelt Fængsel.

Hermed er Udkastets Bestemmelser om Strafarterne udtømt. Diskussionen om disse vil antageligt mindre koncentrere sig om Dødsstraffens Afskaffelse end om Sammen- smæltningen af Strafarbejde og Fængsel, blot med Bibehol- delse af det saakaldte simple Fængsel. Endog bortset fra de oven antydede Vanskeligheder med Hensyn til selve An- staltens Indretning vil sikkert mange med K. U. være enige i, at det i generalpræventiv Henseende har Værdi, at visse grove Forbrydelser gennem den særlige Straf, der ram- mer dem, i den almindelige Bevidsthed stemples som særlig forkastelige, ligesom omvendt mange vil føle sig ilde til Mode ved, at et stort Antal forholdsvist ubetydelige Forbrydelser vil blive ramt med samme Straffart, som truer de groveste, farligste eller mest æreløse Forbrydere. Indrommes maa det dog, at T. U. i Motiverne p. 57 o. flg. fører særdeles væglige

Grunde i Marken for sit Forslag og støttes stærkt af den raadende Tendens i de fleste nyere Love og Udkast. Til hvilken Side Vægtskaalen endelig vil give sig Udslag, er det vel for tidligt endnu at udtale sig om.

Imidlertid er den Diskussion, der vil rejse sig herom, formentlig ringe og godartet i Modsætning til, hvad der vil ske, naar 2den Del af T. U. Kap. 6 kommer til Behandling, særlig de deri indeholdte Bestemmelser om Erstatningsmidler i Stedet for Straf.

Af disse er det først og fremst Bestemmelserne om Anbringelse i Arbejdshus og om Sikkerhedsforvaring, der vil fange Interessen.

I Mot. p. 60 o. flg. gøres udførligt Rede for Tanken med disse Forslag. Det hedder her, at der indenfor den Kreds af Personer, overfor hvem den almindelige Straffebehandling ikke gør Fyldest, kan fremhæves 2 ret tydelig adskilte Grupper. Den første bestaar hovedsageligt af Personer, hvis Ejendommelighed er Karaktersvagthed og Energiløshed, og som derfor til Stadighed er ude af Stand til at ernære sig selv, uden at de iøvrigt udviser udpræget forbryderske Tilbøjeligheder. Det er de vanemæssige Tiggere og Vagabonder, der i Reglen ved Siden af rapser og slaar Plader, naar Lejlighed gives. De sædvanlige korte Frihedsstraffe er unyttige overfor disse Individier, og at gaa over til langvarige, strænge Straffe strider oftest mod Retfærdighedsfølelsen, da Forseelserne dog kun er smaa, i Reglen ligger lige ved Strafbarhedens Grænser. Her formenes derfor det rette Middel at være de fra fransk Ret hentede dépôts de mendicité, hvor de under et lempeligt Regime gennem Frihedsberøvelse og Arbejdstvang i forholdsvis lang Tid kan undergives en væsentligst forebyggende Behandling, der her er den mest praktiske, samtidig med, at de udretter et for Samfundet nyttigt Arbejde.— I Overensstemmelse hermed foreskriver T. U. §§ 52 og 53, at Personer, der efter tidligere 2 Gange at have udstaaet Straf af Arbejdsfængsel for Tiggeri eller Løsgængeri, eller som, efter tidligere at være dømt her-

for, inden 1 (2) Aar efter den sidste endelige Løsladelse paany findes skyldig i saadant Forhold eller i en Berigelsesforbrydelse, der ikke skønnes at ville medføre højere Straf end Arbejdsfængsel i 6 Maaneder, og Forbrydelsen derhos, uden at den skyldige kan anses som vanemæssig eller erhvervsmæssig Ejendomsforbryder, maa betragtes som Udslag af Hang til Lediggang og uordnet Levevis, af Retten kan dommes til Indsættelse i et under Statens Styre staaende Arbejdshus, hvilken Indsættelse da træder i Stedet for Straf og følgelig ikke i Dommen fastsættes til nogen bestemt Tid. Her kan endvidere efter Dom for eller efter Straffens Udstaaelse anbringes Personer, som har begaaet Forbrydelser under Paavirkning af spirituose Drikke, og som enten tidligere 2 Gange ifølge Dom har været anbragt i Helbredelsesanstalt for Drankere, eller hvis Hang til Drukenskab efter Lægeerklæring maa anses for uehelbredelig. Endvidere kan Kvinder, der efter at være straffede for Udbredelse af venerisk Smitte i Strid med et dem ved Dommen givet Tilhold søger Erhverv ved Utugt, anbringes samme Sted. Endelig kan Fanger, som frembyder Tegn paa at være svækkede af Drikfældighed, og som er dømt til Arbejdsfængsel i 6 Maaneder eller derover, herfra efter Justitsministerens Ordre og efter Indstilling af Anstaltsledelsen overflyttes til et saadant Arbejdshus, naar det efter deres Tilstand maa antages, at Straffen ikke vil have den tilsigtede Virkning paa dem. I Arbejdshuset vil de derpaa komme til at udstaa Resten af deres Straffetid eller en Del af den. — I saadant Arbejdshus kan den indsatte holdes indtil 3 Aar. Skønner Arbejdshusets Styrelse, at de Grunde, der foranledigede Indsættelsen, endnu i det væsentlige er til Stede ved Udløbet af de 3 Aar, kan den 6 Uger før denne Tids Udlob forelægge Spørgsmaalet om Fristens Forlængelse for en i dette Øjemed dannet Ret, der bestaar af en Dommer som Formand, en Repræsentant for Paatalemyndigheden og en Person, der deltager i Forsorgsvirksomheden for løsladte Fanger. Denne Ret kan forlænge Fristen med indtil 3 Aar, dog kun med

1 Aar ad Gangen. Løsladelse paa Prøve kan under tilsvarende Betingelser som foran udviklet finde Sted, dog tidligst 6 Maaneder efter Indsættelsen. De indsatte Personer er undergivet Arbejdspligt efter samme Regler som ved Arbejdsfængsel, dog skal Friluftsarbejde anvendes i størst muligt Omfang, og der skal ved Behandlingen saa vidt muligt lægges Vægt paa Fangernes legemlige og aandelige Udvikling samt paa deres Uddannelse til et Erhverv. Iøvrigt skal Behandlingen være saa lempelig, som Hensynet til Disciplinen og Arbejdspligtens Opfyldelse tillader. Omfanget af de Friheder og Begunstigelser, der indrømmes, afhænger af den Paagældendes Opførsel og Flid og finder sit Udtryk gennem Oprykning i Klasser. Den, der ved god Opførsel har gjort sig fortjent dertil, kan erholde en begrænset Udgangstilladelse paa Son- eller Helligdage 1 eller 2 Gange maanedlig. Disciplinarmidlerne er de sædvanlige, men ved Kendelse af den nys omtalte Ret kan den indsatte for grove Brud paa Disciplinen i indtil 3 Maaneder ad Gangen nedsættes i en *S t r a f f e k l a s s e*, hvor Behandlingen sker efter Reglerne om Arbejdsfængsel.

Medens den nys omhandlede ret ufarlige Kreds af Lovovertrædere næppe vil nødvendiggøre Opførelsen af nye Anstalter, idet de bestaaende Tvangsarbejdsanstalter med nogle Lempelser vel kan tænkes indrettede til deres Optagelse kun med den samme Vanskelighed som ved Arresterne fremhævet, at de kommer under en blandet statlig og kommunal Administration, gælder noget andet om den *a n d e n* Klasse Forbrydere, for hvem *S i k k e r h e d s f o r v a r i n g* er bestemt.

Det er de *s a m f u n d s f a r l i g e*, »kroniske« Forbrydere, der har vist sig praktisk talt upaavirkelige af Straf, de professionelle Ejendomsforbrydere, særlig Indbrudstyve, de vanemæssige grove Volds- og Sædelighedsforbrydere samt til Dels de uforbederlige Soutenører. Spørgsmaalet om deres rette Behandling har som bekendt dannet Tyngdepunktet i de senere Aars kriminalpolitiske Diskussioner i Litteraturen

og paa Møder. De Veje, ad hvilke man har villet møde den fra saadanne Personer truende Fare, er 1) Straf alene, 2) Straf + Sikkerhedsforvaring, 3) Sikkerhedsforvaring alene. Den første Vej gaar norsk Strfl. § 65, tysk Vorentwurf 1909 og K. U. § 56 Nr. 2. Af disse har imidlertid saavel Gegenentwurf 1911 som den senere tyske Straffelovskommission forladt dette Standpunkt til Fordel for Nr. 2, der yderligere findes optaget i engelsk Prevention of Crime Act 1908 og østrigsk Regeringsforslag 1912. Den tredje Løsning er akcepteret af det schweiziske Udkast 1909 og nu af T. U.

Da de Forholdsregler, hvormed Samfundet maa møde disse Forbryderes Farlighed, altid maa bestaa i Frihedsberøvelse under en eller anden Form, synes det paa Forhaand mindre væsentligt, om man vil kalde den Straf eller Sikkerhedsforvaring eller begge Dele i Forening. Imidlertid maa det dog erindres, at Straf særligt i Form af det paa-tænkte Arbejdsfængsel er en meget streng og i Fangelivets mindste Enkeltheder indgribende Foranstaltning, som netop af den Grund kun i yderste Nødsfald bør anvendes i ubegrænset eller dog væsentlig forlænget Tid, og navnlig ikke, naar Grundlaget i første Række kun er en præsumptiv Farlighed, ikke selve den begaaede Forbrydelse. At anvende Straf først, derefter Sikkerhedsforvaring kommer paa den anden Side i Strid med Udgangspunktet, nemlig at Straf i dens almindelige Skikkelse maa anses formaalsløs, hvorfor det er irrationelt at iværksætte en saadan Foranstaltning. Sikkerhedsforvaring alene løser derimod bedst de to Op-gaver, paa den ene Side virksomt at beskytte Samfundet mod slige farlige Forbrydere i en relativ lang Periode, og paa den anden Side at gennemføre denne Beskyttelse uden unyttig og uforholdsmæssig Lidelse med den deraf følgende nedbrydende Virkning paa den skyldige, hvilket kan naas ved at undergive ham en Behandling, der ikke har stort flere Lighedspunkter med Straffen end Frihedsberøvelsen og Gennemførelsen af den nødvendige Arbejdstvang. Vil man herimod anføre den nærliggende Betragtning, at det

synes mærkeligt netop overfor de farligste og uforbederligste Forbrydere at indføre et mildere Regimente end overfor de mere fremkommelige, og at dette synes at være general-præventivt forkasteligt, maa det erindres, at Straffens afskrækkende Virkning overfor Forbryderne i Almindelighed, men ganske særligt overfor den her omhandlede Kategori i første Række afhænger af dens Varighed, og at ethvert Spørgsmaal om Regimentets mere eller mindre »kvalificerede« Art i Sammenligning dermed kun er af forsvindende Betydning. En kortere, men haard Straf vil af dem alle uden Undtagelse langt blive foretrukket fremfor en mild men langvarig Straf.

I Overensstemmelse med disse Principper giver T. U. i §§ 54 og 55 med Hensyn til Sikkerhedsforvaring i Hovedsagen følgende Bestemmelser. Naar en Person, som allerede 3 Gange for Forbrydelser begaaede efter det fyldte 21. Aar har været straffet med Arbejdsfængsel i tilsammen mindst 4 Aar, eller som tidligere har været idømt Sikkerhedsforvaring, inden 3 Aar efter den sidste endelige Løsladelse paany gør sig skyldig til Straf af Arbejdsfængsel, og de foreliggende Oplysninger om hans forbryderske Tilbøjeligheder i det hele kendetegner ham som en for Retssikkerheden farlig, erhvervs- eller vanemæssig Forbryder, kan Retten, naar Hensynet til Samfundets Sikkerhed findes at kræve det, domme ham til at tages i Sikkerhedsforvaring, der da træder i Stedet for Straf. Ved Afgørelsen skal der tages Hensyn til vedkommende Anstaltsledelses under tidligere Strafudstaaelser afgivne Bedømmelse samt iøvrigt til den paagældendes hele Livsførelse udenfor Straffetiden. I sidstnævnte Henseende kommer særligt i Betragtning, om han trods Advarsel af Politiet, og skont offentlige eller private Institutioner har været rede til at yde ham Bistand til lovlig Livsførelse, har indrettet sin Levevis med fortsat Forbryderfærd for Øje eller saaledes, at hans Levesæt øjensynligt ikke kan være bygget paa lovligt Erhverv, hvorved — selvfølgelig — Fortjeneste ved Spil eller Understøttelse af

Kvinder, der søger Erhverv ved Utugt, ikke kommer i Betragtning. Foruden de saaledes umiddelbart til Forvaring dømte Personer kan til Forvaringsanstalten endvidere fra Arbejdsfængslerne overføres Fanger, hvis Straffetid udgør 10 Aar eller derover, naar Halvdelen af Straffetiden, dog mindst 6 Aar er forløbet, og de iøvrigt findes egnede dertil. For Livsfangers Vedkommende kan saadan Overflytning finde Sted efter 10 Aars Forløb.

Sikkerhedsforvaring, der saaledes foruden sin principale Bestemmelse kan indgaa som sidste Led i det progressive System ved meget langvarige Straffe, udstaaes af Mænd i en særlig dertil indrettet Forvaringsanstalt, der tilhører Staten, af Kvinder i Arbejdshus. Løsladelse kan tidligst ske ved Udløbet af en i Dommen fastsat Tid, hvis Længde skal svare til den Straf, i hvis Sted Forvaringen træder, og skal ske senest 10 Aar efter Udløbet af denne Tid. Løsladelse finder regelmæssig Sted paa Prøve, men om den kan finde Sted afgøres altid af den oven for Arbejdshus omtalte Domstol, for hvilken Spørgsmaalet 6 Uger før Udløbet af den i Dommen fastsatte Minimaltid af Anstaltsledelsen skal forelægges. Bevilges Løsladelse ikke, bliver Spørgsmaalet med visse Mellemrum at genoptage efter Regler, der fastsættes ved kgl. Resolution. Prøvetiden er 2 Aar og forløber efter de foran udviklede Regler. — Angaaende Arbejdsplichten, Behandlingen og Disciplinærstraffe finder de for Arbejdshuse gældende Bestemmelser tilsvarende Anvendelse under fornødent Hensyn til de i Forvaringsanstalten indsatte Personers større Farlighed. Udgangstilladelse kan ikke gives, før $\frac{2}{3}$ af den i Dommen fastsatte Minimaltid er forløbet.

Vender vi os fra de nys anførte Straffesurrogater, over hvilke trods alle Reformer Haabløsheden i nogen Grad breder sin sorte Kappe, til dem, over hvilke Forhaabningens Sol i mere eller mindre Grad lyser, træffer vi først Bestemmelserne om Behandlingen af forbrudersk Ungdom (§ 56). Den bestaaende Adgang til at fritage Personer

mellem 14 og 18 Aar for Tiltale udvides betydeligt, idet den ordinære Paatalemyndighed faar Beføjelse til at tage Beslutning herom, naar Straffen ikke skønnes at ville overstige Arbejdsfængsel i 2 Aar, medens Justitsministeren, hvor dette er Tilfældet, uden nogen Begrænsning kan beslutte Tiltalefrafald — alt naturligvis imod, at den paagældende undergives Værgeraadsforsorg eller undtagelsesvis anden efter Justitsministeriets Skøn betryggende Forsorg. Har Paatale fundet Sted, men den paagældende i Medfør af T. U. § 18 frifindes, fordi han under Hensyn til Handlingens Art og sin personlige Udvikling maa antages at have manglet fornøden Modenhed til at bedømme Handlingens retlige og samfundsmæssige Betydning, kan Retten i Dommen bestemme, at han skal afgives til Værgeraadsforsorg. Foreligger Betingelserne for saadan Frifindelse ikke, kan Retten dog, naar den skønner, at Værgeraadsforsorg er at foretrække for Straf, ved Kendelse bestemme, at Forfølgningen indstilles mod, at Værgeraadsforsorg indtræder. I Forbindelse hermed kan det af Retten bestemmes, at Forfølgningens Indstilling skal være betinget af, at den paagældende anbringes paa en Opdragelsesanstalt efter Omstændighederne med Angivelse af et Minimummaal for Anbringelsens Varighed, svarende til den Frihedsstraf, han ellers vilde være blevet idømt. En saadan af Retten fastsat Minimalfrist kan dog ved Rettens Kendelse senere forkortes. Saadanne Retsafgørelser kan kun paaankes efter Justitsministerens Paabud. — Disse særdeles interessante Forskrifter, der — uden at gøre noget direkte Indgreb i Kompetencefordelingen, idet Retten kun bestemmer de Betingelser, under hvilke Forfølgning kan bortfalde — dog paa en vis Maade og paa dette særlige Omraade sætter Retten i Værgeraadens eller Overværgeraadens Sted og paa en, som det forekommer Anmelderen, særdeles heldig Maade giver Retten Adgang til at korrigere en uheldig Tiltaleordre, vil formentligt kunne vente Tilslutning fra alle Bornesagsvenner.

Sindssyge, aandssvage o. l. Personer, der frifindes som utilregnelige, eller Personer, som ved Forbrydelsens Udførelse befandt sig i en ved mangelfuld Udvikling, Svækkelse eller Forstyrrelse af Sjælsevnerne betinget ikke blot forbigaaende Tilstand, og som derfor enten straks af Retten findes uegnede til Paavirkning gennem Straf eller senere under Straffens Udstaaelse findes uegnede til saadan Paavirkning, kan af Retten, naar de maa anses farlige for Retssikkerheden, og mildere Sikkerhedsforanstaltninger, saasom Anvisning af eller Forbud mod et bestemt Opholdssted, Paalæg mod Nydelse af spirituose Drikke, Umyndiggørelse samt Beskikkelse af Tilsynsværge maa anses utilstrækkelige, bestemmes anbragte i en Sindssyge-, Aandssvage- eller anden Kur- eller Plejeanstalt eller i en særligt for saadanne Personer indrettet Forvaringsanstalt eller Anstaltsafdeling (Kriminalasyl). Den traditionelle Sondring mellem de Personer, der nu falder ind henholdsvis under Strfls. § 38 og § 39, er altsaa i Relation til de overfor dem hjemlede Sikkerhedsforanstaltninger bortfaldet, og en stadig mere og mere følelig Løkke i den gældende Ret er dermed — ligesom efter K. U. § 84 — udfyldt. Billiges maa det sikkert ogsaa, at det er Retten, ikke længere Administrationen, som træffer Bestemmelse om Sikkerhedsforanstaltningernes Art. Men ikke blot Arten, ogsaa Varigheden og Omgørelse af de trufne Foranstaltninger henlægges efter T. U. til Retten. Øvrigheden har kun at træffe de nærmere Foranstaltninger indenfor de af Retten dragne Grænser. Det er Retten, som paa Foranledning af Anstaltsledelsen eller Paatalemyndigheden til enhver Tid efter indhentet Lægeerklæring ved Kendelse kan forandre den trufne Afgørelse om Sikkerhedsforanstaltningens Art, og findes saadanne Foranstaltninger ikke længere nødvendige, er det atter Retten, som ophæver dem, efter Omstændighederne foreløbigt eller endeligt. Tilsvarende Regler gælder for den, der efter at have begaaet en Forbrydelse, enten før Dom er gaaet, eller endog efter at Straf er idømt,

bliver sindssyg, naar Retten finder, at Straffuldbyrdelsen bør udsættes, og at den skyldige maa anses farlig for Retssikkerheden. Finder Retten senere, at de trufne Sikkerhedsforanstaltninger kan ophøre, bestemmes tillige ved Kendelse, om den ikke udstaaede Straf skal fuldbyrdes eller helt eller delvist bortfalde. — Endelig kan samme Fremgangsmaade anvendes overfor unge Personer, som efter de foran omtalte Regler er anbragte til Opdragelse, naar det under Anbringelsen eller ved dennes Ophør findes, at de er sindssyge etc. og maa anses farlige for Retssikkerheden.

Om **D r a n k e r e s** Hendommelse til Arbejdshus er talt foran p. 48. Dette gælder imidlertid kun i yderste Nødsfald overfor gentagne Recidivister eller uforbederlige Drankere. Den almindelige Regel (T. U. § 59, K. U. § 85) er, at saadanne Personer, naar det af indhentet Lægeerklæring fremgaar, at de er forfaldne til Drukkenskab, naar de for en Forbrydelse idømmes Frihedsstraf, og Retten finder, at den er begaaet under Paavirkning af spirituøse Drikke, eller de under skærpene Omstændigheder eller i Gentagelsestilfælde har hensat sig i beruset Tilstand under saadanne Forhold, at de derved har udsat andres Liv, Legeme eller betydeligere Formuegoder for Fare, samt naar de i det hele maa anses farlige for Retssikkerheden, enten før eller efter Straffens Udstaaelse kan anbringes i en Helbredelsesanstalt for Drankere, om fornødent i en særligt dertil indrettet offentlig Anstalt eller Anstaltsafdeling, indtil de maa anses for helbredede, dog ikke udover 18 Maaneder, i Gentagelsestilfælde 3 Aar. Naar den saaledes anbragte maa anses for helbredet, bestemmer Retten efter Indstilling af Anstaltens Styrelse og indhentet Erklæring af vedkommende Læge ved Kendelse, at Anbringelsen skal ophøre. Ved Anbringelsens Ophør afgør Retten, om en ikke udstaaet Straf skal udstaaes eller helt eller delvist bortfalde. Straffens Bortfald kan betinges af, at den paagældende i indtil 1 Aar fra Anbringelsens Ophør opfylder visse af Retten givne Paalæg (Indmeldelse i en Afholdsforening o. l.). Den,

som paa Grund af Drikfældighed falder Fattigvæsenet til Byrde eller bliver ude af Stand til at sørge for Ægtefælles eller Børns Underhold, kan ligeledes ved Dom anbringes efter disse Bestemmelser.

Endelig indeholder § 60 (K. U. § 86) en Bestemmelse for det Tilfælde, at nogen *u n d s i g e r* en anden eller truer med Brand eller anden Ulykke, gaaende ud paa, at det, naar Straf enten er udelukket eller ikke findes at give tilstrækkelig Sikkerhed, under en af det offentlige paa Begæring af den truede eller, hvis almene Hensyn kræver det, uden saadan Begæring anlagt Sag ved Dom kan paalægges ham at foretage, hvad Retten finder nødvendigt for at sikre mod Truslens Udførelse, og om fornødent bestemmes, at han skal *t a g e s i V a r e t æ g t*. I det sidste Tilfælde afgør Retten tillige, om Varetægten skal ske efter Reglerne for Varetægtsfængsel eller i Arbejdshus, Forvaringsanstalt for farlige Forbrydere, Abnormanstalt eller Drankerasyl, alt efter den paa-gældendes Individualitet. Anstalter bestemte til Udtaaelse af Straf kan ikke benyttes. De givne Paalæg eller Foranstaltninger kan ophæves af *Ø v r i g h e d e n*, naar det maa anses uforment at opretholde dem, og den truede selv giver sit Samtykke — og ellers af *R e t t e n* ved en Genoptagelse af Sagen. Retskendelse vil saaledes altid være nødvendig, hvor Truslen er rettet mod Samfundet i Almindelighed. Paa den dømtes Begæring bliver Sagen at genoptage, medmindre Paatalemyndigheden skønner, at Forholdene er uforandrede, og der ikke er gaaet 1 Aar efter Dommen eller en tidligere Genoptagelse. Nogen stærk Trang til en saadan Forskrift vil næppe vise sig i Praksis, særligt naar der som i T. U. findes en særlig Straffebestemmelse for alvorligere Trusler, og naar der aabnes Adgang til Internering af psykisk defekte og Drankere, blandt hvem i Almindelighed saadanne »Undsigere« hører hjemme. En positiv Regel er dog paa sin Plads, da der altid kan tænkes Tilfælde, hvor et særligt Værn kan tiltrænges.

Man kan ikke nægte, at det er et mægtigt, systematisk

fortrinligt Arsenal af Sikkerhedsforanstaltninger i den ene eller anden Skikkelse, som T. U. stiller til Samfundets Disposition. Tvivlsomt er det vel nok, om de bevilgende Myndigheder vil lukke Pengepungen op for dem alle. Tvivlsomt er det vel ogsaa, om man indenfor juridiske Kredse vil gaa med til disse for en stor Del paa skonsmæssige Kriterier («uforbederlige» Forbrydere, »karaktersvage Lediggængere«, »til Straf uegnede«, psykisk abnorme, »farlige« Drankere etc.) byggede indgribende Tvangsforanstaltninger paa ubestemt eller meget lang Tid, blot fordi den paagældende har begaaet en Forbrydelse, der maaske i sig selv ikke er særlig graverende. Naar Forbrydelsen saaledes bliver, som man har sagt, den »Lejlighedsaarsag«, der benyttes til i Aarevis at uskadeliggøre en hel Del, Samfundet ubehagelige Personer, vil der sikkert fra forskellige Side kunne ventes kraftige Protester i Frihedens Navn. Til at afværge disse vil det næppe være nok at henvise til den i T. U. opstillede Modsetning mellem Straf og Sikkerhedsforanstaltninger. Ikke juridiske Distinktioner, men, om man vil, rent politiske Linjer vil her blive bestemmende. Hvis Samfundsudviklingen i det hele stiler henimod en ganske anderledes kraftig og hensynsløs Statsmagt end den, vi nu nærmest tænker os ved dette Begreb, og en ganske anderledes socialt skarp Fordømmelse af al Slags »Unfug« indenfor Samfundet, end man nu som Regel træffer paa, vil Muligheden for at slaa disse Protester ned være til Stede.

At Udviklingen indenfor de moderne Demokratier, skønt det synes at være en Modsigelse, gaar i den Retning, er vistnok utvivlsomt. At en Strømkæntning engang vil indtræde, synes mere end tænkeligt.

Om de øvrige »Retsfølger« af strafbare Handlinger handler Kap 6 i §§ 61—74.

Heraf indeholder §§ 61—64 Bestemmelserne om *betingede Straffedomme*. Adgangen til at anvende saadanne udvides, saaledes at alle Domme, der ikke medfører Arbejdsfængsel udover 1 Aar, kan gøres betingede, og

Prøvetidens Varighed kan nedsættes fra de nu gældende 5 Aar til 2. Til Gengæld skal den betinget dømte som Regel sættes under Tilsyn gennem en Forening eller en privat, dertil villig og af Retten godkendt Person. Undtagelse herfra kan kun gores, naar Tilsyn under Hensyn til Lovovertrædelsens Ubetydelighed eller den skyldiges Forhold maa anses uforment. I Mot. p. 84 o. flg. gives en nærmere Begrundelse af denne udvidede Tilsynsregel, gaaende ud paa, at en betinget Straffedom ikke bør ses under Synspunktet: Strafophørsgrund eller en særlig Strafart, men bør betragtes som et Erstatningsmiddel for Straf i Lighed med Forsorgsopdragelse, Sikkerhedsforvaring o. l., og derfor har sit logiske Korrelat i Tilsynet som en Art psykisk Tvang til at vise god Opførsel, i Lighed med det engelsk-amerikanske *probation-system*, hvoraf Institutet er et Udsalg. Det maa derfor anses for utilstrækkeligt, naar Straffeløystillæggets § 20 indskrænker sig til at bestemme, at Udsættelsen kan betinges af, at den domfældte underkaster sig en nærmere bestemt moralsk Forsorg, saa meget mindre som Domstolene »i forbavsende ringe Grad har benyttet denne Adgang«. I den ringe Betydning, Tilsynet saaledes i dansk Ret har og har faaet, ser Mot. »en Hovedgrund til, at denne Reforms Virkninger ikke helt har svaret til Forventningerne«.

Overfor denne Betragtning turde det være berettiget at stille en anden.

Tilsyn er en naturlig og selvfølgelig Sag overfor Born, unge Personer og abnorme. Kommer de paa Afveje, er det et Udtryk for, at det sædvanlige og naturlige Tilsyn mangler eller svigter, og Samfundet maa da skride til et ekstraordinært beskikket Tilsyn. Overfor voksne, normale Personer bør Tilsyn som Hovedregel være udelukket. Det vil af naturlige Grunde let føles som en Nedværdigelse, og det vil, hvis det er effektivt, hvad selvfølgelig maa være Meningen, ofte virke skadeligt for ikke at sige nedbrydende paa den tiltaltes Stilling og Forhold, overfor Familie, Kam-

merater, Principaler, kort sagt i hele det Liv, som det er hans Ret og Pligt selv at grundlægge og bygge op — endog rent bortset fra alle de Taktløsheder, en nidkær tilsynsførende let kommer til at begaa, og de Ulykker, der alene herved afstedkommes. Desuagtet kan det under givne Forhold være ønskeligt at undergive en voksen, ikke abnorm Person Tilsyn, men da som Regel kun, hvor alle normale Forudsætninger er bristede: paagældende er ude af Stand til selv at bygge sit Liv op, er en karakterløs, demoraliseret Person, blottet for sociale Tilknytningspunkter af Værdi, et Væsen, for hvis Vedkommende lidet eller intet kan slaas i Stykker, og det, der skal naas, først maa skabes fra Grunden af.

Men nu er de Personer, for hvem betingede Straffedomme efter vor Ret — netop til Dels i Modsætning til engelsk-amerikansk Ret og den der fungerende probation-officer — kun for ca. $\frac{1}{3}$'s Vedkommende Ynglinge under 18 Aar. De andre $\frac{2}{3}$ fordeler sig over alle andre Aldersklasser — ca. 17 % er endog over 40 Aar —, altsaa for Majoritetens Vedkommende Mennesker, der alt har begyndt og ofte er kommet et godt Stykke frem i deres selvstændige Liv. Endvidere vilde det være en stor Ovedrivelse at paastaa, at den Omstændighed, at en saadan Person kommer for Skade at begaa et isoleret Bedrageri, Tyveri, Falsk, en mindre Sædelighedsforbrydelse, en Voldshandling o. l., uden videre skulde berettige til at anse ham for en Person, der i den Grad har sat alt over Styr, at man maa begynde forfra igen med Gangkurven: Tilsyn. Vi vil derfor hævde, at Domstolene i de fleste Tilfælde, hvor de anvender en betinget Straffedom, og stedse, naar det gælder en noget ældre Person, er saare langt fra at mene, at de nu skal anvende et »Erstatningsmiddel for Straf i Lighed med Forsorgsopdragelse eller Sikkerhedsforvaring«. Langt snarere betragter de det som en kvalificeret Advarsel til den skyldige, en Laden Naade gaa for Ret i Forhold til Samfundet, og de vilde i mangfoldige Tilfælde føle den største Betænkelighed ved at vælge denne Udvej, hvis de skulde være forpligtede til at knytte en »moralisk Forsorg« dertil,

som de anser unødvendig, maaske endog højst uheldig, og som de derfor i den praktiske Gennemførelse for den domfældte maa betragte som en langt større Ubehagelighed og Ulæmpe end den Straf, han forskaanes for — en Betragtning, hvori den skyldige sikkert i mange Tilfælde vil være varmt enig med Dommeren. Heri ligger, tror vi, Forklaringen paa, at Domstolene »i forbavsende ringe Grad« har benyttet Forsorgsbestemmelsen i den gældende Ret. Og Følgen af, at T. U. blev til Lov paa dette Punkt, kunde let blive, at Domstolene fremtidigt »i forbavsende ringe Grad« benyttede selve den betingede Straffedom. Det vilde dog være at hælde Barnet ud med Vaskevandet. Lad saa være, at Institutet ikke har svaret ganske til Forventningerne — Kriminalstatistiken betragter dog ikke ganske Sagen fra den Side — Lægemidlet bør dog ikke slaa Patienten ihjæl. Man kan tage for højtideligt paa Smaating — ogsaa paa Smaaforbrydelser og derved gøre mere Skade end Gavn. Og saaledes forholder det sig efter vor Formening med T. U. i denne Sammenhæng. Ud over en fakultativ Forsorgsanordning, i det højeste obligatorisk eller »relativt obligatorisk« for unge Personer under 18 eller muligt 20 Aar, bør man sikkert ikke gaa.

Iøvrigt slutter T. U. sig ligesom K. U. for de betingede Straffedommes Vedkommende ret nær til den gældende Ret. Bemærkes bør det dog, at Retten, naar den betinget dømte inden Fristens Udløb begaar en ny Forbrydelse, fastsætter en ny for begge Forbrydelser fælles Straf (uden Afkortning i Henhold til Sammenstødsreglerne), medens efter den nu gældende Ret begge Domme kommer til Fuldbrydelse. Mere end formel Betydning har dette jo ikke. Reel Betydning har det derimod, at efter § 64 Straffens Bortfald, naar Betingelserne opfyldes, ogsaa borttager Dommens Evne til at medføre Gentagelsesvirkning, ligesom de Bestemmelser, Dommen maatte indeholde om Fortabelse af Rettigheder efter § 68 (jfr. ndfr.) derved bortfalder.

Kapitlets sidste §§ er viet Bestemmelser om Udkændin-

ges Udvisning, Konfiskation, forskellige Erstatningsbestemmelser, Forskrifter om Kundgørelse af visse Domme (for Ærefornærmelser, falsk Anklage) samt endelig — paa væsentlige Punkter i Tilslutning til K. U. §§ 80—81 — nogle særdeles vigtige Regler om Fortabelse af visse Rettigheder. § 68 foreskriver i saa Henseende: naar nogen for en forsættelig Forbrydelse, begaaet efter det fyldte 18. Aar, dommes til Arbejdsfængsel i 2 Aar eller derover eller til Indsættelse i Arbejdshus eller til Sikkerhedsforvaring for en Handling, hvorved han findes at have gjort sig uværdig til sine Medborgeres Agtelse, bliver ved Dommen de statsborgerlige Rettigheder at frakende ham. Herved bortfalder Retten 1) til at beklæde offentlige Tjenester eller Iverv, 2) til at stemme og vælges ved offentlige Valg, 3) til at gøre Tjeneste i Hæren eller Flaaden, 4) til for egen eller fremmed Regning at drive en Næring, hvortil kræves Næringsadkomst, samt 5) til at virke i en Række andre mere betroede private Stillinger (Sagfører, Læge, Mægler, Skibsfører, Lods etc.). Er Straffen under det angivne Maal, men Handlingen dog hører til de nævnte »vanærende«, bliver ved Dommen offentlig Tjeneste eller Iverv, som han beklæder, at erklære forbrudt og iøvrigt de statsborgerlige Rettigheder at frakende ham for en Tid fra 5 til 10 Aar. — Det maa erkendes, at der ved, at Straffedommen saaledes til alle Sider afgør Spørgsmaalet om de vigtigste statsborgerlige Rettigheders Fortabelse, opnaas en meget væsentlig Fordel fremfor den gældende Ordning eller Mangel paa Ordning, hvorunder de forskellige administrative Myndigheder, hvortil Valg-, Nærings-, Ansættelsesvæsen osv. er henlagt, hver for sig tager Stilling til Sagen, muligvis med forskelligt Resultat. Paa den anden Side synes det ved første Øjekast vanskeligt at forstaa, hvorledes den tidsbestemte Fortabelse af Valgretten kan forliges med Grundloven 5. Juni 1915 § 30, der ubetinget erklærer denne Fortabelse at være en Følge, naar nogen ved Dom er fundet skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling. Antageligt ligger Be-

grundelsen i, at Tidsfristens Udløb eo ipso virker som en Æresoprejsning, der jo antages ogsaa efter Grundloven at gengive Valgretten. Det vilde imidlertid i saa Fald formentligt have været hensigtsmæssigt at tage skyldigt Hensyn til denne Regel i T. U. §§ 92 og 93, hvis Bestemmelser om »Genindsættelse i fortabte statsborgerlige Rettigheder« uden en saadan Redaktion paa flere Punkter bliver noget uklare (jfr. nærmere ndfr.). I § 69 suppleres de i § 68 givne Bestemmelser om Fortabelse af Retten til at beklæde offentlige eller private Stillinger, idet Retten til disse herefter ogsaa kan fortabes, naar den paagældende paa strafbar Maade har forset sig i offentlig Tjeneste, Hverv eller Virksomhed eller i nogen Stilling, hvortil kræves særlig Kundskabsprøve, og derved har vist sig uskikket til at beklæde saadan Stilling eller uværdig til den for samme fornødne Tillid. I saa Fald kan Retten til at udøve Tjenesten etc. frakendes ham for en Tid fra 1—5 Aar, i særlige Tilfælde for bestandig. I § 70 gives der Hjemmel til under en offentlig Sag at frakende *U d ø v e r e n a f F ø r æ l d r e m y n d i g h e d* denne Ret efter Begæring af den Myndighed, der staar i Spidsen for Børnetilsynet, og endelig indeholdes i § 71 Bestemmelser om Forbrydelse af Arveret for Drabs- og Voldsmænd efter den, de har dræbt eller øvet Vold imod; ny er her kun Bestemmelsens Udvidelse til den, der retsstridigt og forsætligt har hindret Arveladeren i før sin Død at træffe retsgyldig Bestemmelse om sine Efterladenskaber.

Den i Straffelovstillægget indeholdte og i K. U. oprettede tvangsvise *S t e d f æ s t e l s e* særlig af Betlere og Løsgængere er strøget i T. U. — og vil næppe blive synderlig savnet.

(Fortsættes i næste Hefte.)